

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 343/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Floriánska 16, Košice, proti postupu Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Košice, postupu Okresnej prokuratúry Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pn 782/21/8802 a jej rozhodnutiu zo 17. septembra 2021, postupu Krajskej prokuratúry v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kn 415/21/8800 a jej rozhodnutiu zo 6. októbra 2021, postupu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/2 Gn 116/21/1000 a jej rozhodnutiu z 12. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia práv podľa čl. 3 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Košice (ďalej len „ústav v Košiciach“), postupom Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pn 782/21/8802 a jej rozhodnutím zo 17. septembra 2021, postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kn 415/21/8800 a jej rozhodnutím zo 6. októbra 2021, postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. IV/2 Gn 116/21/1000 a jej rozhodnutím z 12. apríla 2022, ako aj porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa

čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV/2 Gn 116/21/1000. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie generálnej prokuratúry z 12. apríla 2022 a vrátil jej vec na ďalšie konanie a aby ústavný súd zakázal ústavu v Košiciach pokračovať v porušovaní označených základných práv a slobôd sťažovateľa. Sťažovateľ navrhuje priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v celkovej sume 8 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 22. júla 2021 bol sťažovateľ predvedený pred Okresný súd Košice I (ďalej len „okresný súd“) na hlavné pojednávanie. Počas prerušenia hlavného pojednávania bol sťažovateľ odvedený do eskortnej miestnosti okresného súdu. Proti sťažovateľovi boli uplatnené viaceré donucovacie prostriedky – boli mu nasadené kovové putá na rukách a nohách spojené s kovovou reťazou a retiazkou pripevnené o spútavací opasok. Sťažovateľ požiadal príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zbor“), aby mu odpútal jednu ruku na účely vykonania malej potreby. Príslušník zboru sťažovateľa neodpútal s odôvodnením, že to môže povoliť len sudca.

3. Po návrate do ústavu v Košiciach príslušníci zboru vyzvali sťažovateľa, aby sa vyzliekol donaha, lebo bude vykonaná dôkladná osobná prehliadka. Sťažovateľ tomuto postupu oponoval, jeho argumenty však neboli príslušníkmi zboru akceptované, preto mu následne bola vykonaná dôkladná osobná prehliadka, pri ktorej bolo zistené, že sťažovateľ nemal pri sebe žiadne nepovolené veci.

4. Proti uvedenému postupu podal sťažovateľ 26. júla 2021 okresnej prokuratúre podnet podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“). Okresná prokuratúra napadnutým rozhodnutím zo 17. septembra 2021 podnet odmietla bez prijatia ďalších prokurátorských opatrení.

5. Okresná prokuratúra uviedla, že použité pút ako jedného z donucovacích prostriedkov bolo realizované na základe § 31 ods. 1 písm. d) a c) zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 4/2001 Z. z.“). Použitie donucovacích prostriedkov je závislé od komplexného súboru charakteristík (najmä závažnosť spáchanej trestnej činnosti, fyzická zdatnosť, nebezpečnosť, zdravotný stav, poznatky preventívno-bezpečnostnej služby a správanie eskortovanej osoby) v zmysle § 52 ods. 2 rozkazu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. 2/2014 o zabezpečovaní ochrany Zborom väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov (ďalej len „RMS č. 2/2014“).

6. Podľa § 31 ods. 2 zákona č. 4/2001 Z. z. a § 52 ods. 3 a 4 RMS č. 2/2014 o použití donucovacieho prostriedku rozhoduje na návrh vedúceho oddelenia ochrany riaditeľ ústavu a v mimopracovnom čase službukonajúci vedúci strážnej zmeny. Oprávnenie rozhodnúť o zmene donucovacích prostriedkov má veliteľ eskorty (podľa § 52 ods. 6 RMS č. 2/2014 v prípade, ak eskortovaná osoba neuposlúchne príkaz eskortujúceho príslušníka alebo inak ruší priebeh eskorty).

7. Okrem uvedeného o sňatí, ponechaní, prípadne znovu nasadení donucovacích prostriedkov rozhoduje podľa § 31 ods. 2 zákona č. 4/2001 Z. z., resp. podľa § 52 ods. 7 RMS č. 2/2014 sudca (resp. orgán oprávnený nariadiť eskortu).

8. Dôkladná osobná prehliadka bola u sťažovateľa vykonaná na základe § 41 písm. f) RMS č. 2/2014, podľa ktorého dôkladná osobná prehliadka sa vykonáva, ak je obava, že obvinený alebo odsúdený má pri sebe nedovolené veci.

9. Okresná prokuratúra si vyžiadala vyjadrenie zástupcu vedúceho ochrany ústavu v Košiciach, ktorý uviedol, že k vykonaniu osobnej prehliadky sťažovateľa po jeho návrate z okresného súdu došlo na základe § 41 písm. f) RMS č. 2/2014: „*V uvedenom prípade bolo rizikom umiestnenie odsúdeného pri civilnej osobe počas jeho predvedenia a umiestnenia v pojednávacej miestnosti Okresného súdu... Ústav má za to, že zvýšené riziko je podporené aj Vašou osobou s prihliadnutím na uložený trest (dĺžka trestu, závažnosť spáchanej trestnej činnosti) a umiestnenie v rámci vonkajšej diferenciacie.*“ Na tomto základe okresná prokuratúra dospela k záveru, že použitie donucovacích prostriedkov (pút) a vykonanie dôkladnej osobnej prehliadky bolo v súlade s platnou legislatívou.

10. Sťažovateľ podal 27. septembra 2021 opakovaný podnet podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre, ktorým žiadal o preskúmanie rozhodnutia okresnej prokuratúry. Krajská prokuratúra sa v rozhodnutí zo 6. októbra 2021 stotožnila s rozhodnutím okresnej prokuratúry, považovala ho za vecne správne a zákonné, preto opakovaný podnet odložila. Krajská prokuratúra poukázala na to, že podľa § 41 RMS č. 2/2014 sa dôkladná osobná prehliadka vykonáva aj po vykonaní priamej eskorty. Krajská prokuratúra tiež vychádzala z toho, že sťažovateľ v opakovanom podnete neuviedol žiadne nové námietky.

11. Sťažovateľ podal 25. októbra 2021 generálnej prokuratúre ďalší opakovaný podnet podľa § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre a žiadal o preskúmanie rozhodnutia krajskej prokuratúry. Generálna prokuratúra rozhodnutím z 12. apríla 2022 ďalší opakovaný podnet sťažovateľa odmietla.

12. Generálna prokuratúra dospela k záveru, že okresná prokuratúra a krajská prokuratúra sa dostatočne vysporiadali s námietkami sťažovateľa v jeho podnetoch. Vybavenie podnetov sťažovateľa podriadenými prokuratúrami bolo podľa generálnej prokuratúry dôvodné, vecne správne, pričom nezistila porušenie zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

13. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv ústavom v Košiciach a napadnutými rozhodnutiami okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

14. Poukazuje na to, že vo výkone väzby, resp. vo výkone trestu odňatia slobody je od 24. augusta 2006, pričom počas žiadneho úkonu neboli zistené žiadne nedostatky, nebol upozornený na nevhodné správanie, nemá evidované disciplinárne tresty. S poukazom na vyjadrenie zástupcu vedúceho ochrany ústavu v Košiciach uvádza, že „*príslušníci zboru uplatňujú voči sťažovateľovi konkrétne donucovacie prostriedky rutinne, bez konkrétnych dôvodov, či bezpečnostných hrozieb (primerane Karwowski proti Poľsku, rozsudok z 19. 04. 2016...).*“

15. Neumožnenie vykonať malú potrebu počas niekoľko hodín trvajúceho hlavného pojednávania možno považovať za ponižujúce zaobchádzanie, trýznivé a zdravie poškodzujúce. Deje sa tak na hlavných pojednávaniach v priestoroch okresného súdu, „*teda v čase a na mieste kde je najviac potrebná koncentrácia a mentálna bdelosť sťažovateľa.*“. Môže teda ísť aj o stratégiu príslušníkov zboru aj vzhľadom na to, že orgány činné v trestnom konaní vyvíjali v trestných veciach sťažovateľa nátlak aj na spoluobvinených a pod.

16. Podrobenie jednotlivca obmedzeniam, ktoré uplatňujú väzenské orgány svojvoľne bez uvedenia dostatočných a relevantných dôvodov na základe osobitného posúdenia nevyhnutnosti, oslabuje jeho ľudskú dôstojnosť a predstavuje porušenie jeho práva podľa čl. 3 dohovoru (primerane Provenzano proti Taliansku, rozsudok z 25. 10. 2018). Neodpútanie aspoň jednej ruky na účely vykonania malej potreby „*nebolo nevyhnutné pre bezpečnosť väznice, ochranu poriadku a predchádzaniu zločinnosti...*“. Pre uvedené opatrenie neexistovali konkrétne skutočnosti, došlo k nim v priestoroch okresného súdu, pričom v pojednávacej miestnosti má sťažovateľ odpútané obe ruky. Išlo o postup vyjadrujúci nedostatok úcty k sťažovateľovi, ktorý viedol k zníženiu jeho ľudskej dôstojnosti.

17. Sťažovateľ poukazuje na to, že pred predvedením na hlavné pojednávanie 22. júla 2021 a 21. októbra 2021 bol podrobený dôkladnej osobnej prehliadke a prehliadke osobných vecí. Musel sa vyzliecť donaha a všetky veci odovzdať príslušníkovi zboru na kontrolu. Po tom, ako sa obliekol, bol ihneď spútaný na nohách a rukách už špecifikovaným spôsobom. Po celý čas eskorty bol sťažovateľ pod zrakovou kontrolou piatich príslušníkov zboru, a preto je vylúčené, aby za týchto okolností prevzal od kohokoľvek nedovolené veci a tieto si schoval do spodnej bielizne. Dôkladné osobné prehliadky sa v ústave v Košiciach vykonávajú rutinne bez väzby na konkrétne bezpečnostné hrozby. Príslušníci zboru ani netvrdili, že vznikla konkrétna obava, argumentovali osobou sťažovateľa, uloženým trestom a umiestnením v rámci vonkajšej diferenciacie.

18. Sťažovateľ vo svojich podnetoch poukazoval na § 41 písm. e) RMS č. 2/2014, podľa ktorého sa dôkladná osobná prehliadka vykonáva pred vykonaním eskorty na konanie na súde alebo na prokuratúre. Z uvedeného je zrejmé, že pre vykonanie dôkladnej osobnej prehliadky po návrate do väznice musia byť zistené konkrétne bezpečnostné riziká alebo podozrenia z prechovávanía nedovolených vecí.

19. Krajská prokuratúra nesprávne poukázala na § 41 písm. c) RMS č. 2/2014, ktorý sa ale aplikuje na eskortu z väznice do väznice alebo eskortu celoštátneho zvozu. Eskortu na súd upravuje § 41 písm. e) RMS č. 2/2014. Príslušníci zboru a ani jednotlivé prokuratúry „*nevedia odôvodniť legalitu, legitimitu a nevyhnutnosť dôkladných osobných prehliadok sťažovateľa po návrate do väznice.*“.

20. Sťažovateľ poukazuje na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Dejneki proti Poľsku z 1. júna 2017, ktorý vyžaduje prijateľné odôvodnenie pre rôzne opatrenia (vrátane osobných prehliadok), ktorým sú väzni podrobení. Obdobne poukázal na Správu pre vládu Slovenskej republiky o návšteve Slovenskej republiky, ktorú uskutočnil Európsky výbor na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) v dňoch 19. až 28. marca 2018 č. CPT/Inf (2019) 20 (ďalej len „správa CPT“). Podľa sťažovateľa príslušníci zboru nerešpektujú odporúčania uvedené v správe CPT. Práva podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 8 dohovoru boli porušené, keďže dôkladné osobné prehliadky po návrate do ústavu v Košiciach „*zjavne nemali zákonný základ v rozsahu a intenzite ako boli uplatnené a neboli nevyhnutné vo svojom celku na dosiahnutie legitímneho cieľa, a to zaistenie bezpečnosti.*“.

21. Sťažovateľ poukazuje na to, že podnet podal 26. júla 2021, pričom okresná prokuratúra rozhodla 17. septembra 2021. O opakovanom podnete z 27. septembra 2021 rozhodla krajská prokuratúra 6. októbra 2021. O ďalšom opakovanom podnete z 28. októbra 2021 rozhodla generálna prokuratúra 12. apríla 2022. Od podania podnetu do konečného rozhodnutia v rámci

systému prokuratúry teda uplynulo 8 mesiacov a 17 dní, čo nemožno považovať za primeranú dobu. K uvedenému prispela primárne generálna prokuratúra, ktorá o ďalšom opakovanom podnete rozhodovala 5 mesiacov a 15 dní. Predmetná vec nie je skutkovo ani právne zložitá. Sťažovateľ k neprimeranej dĺžke konania nijako neprispel. Generálna prokuratúra porušila práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

22. K uplatnenej sume finančného zadosťučinenia sťažovateľ poukazuje na to, že porušenie jeho práv bolo „*osobitne hrubé a svojvoľné*“. Neodpútanie ruky pri vykonávaní malej potreby vyvoláva u sťažovateľa pocity krivdy, bezmocnosti a úzkosti. Porušenie práv sťažovateľa nemožno zhojiť alebo navrátiť späť, jedinou formou kompenzácie je priznanie zadosťučinenia v peniazoch.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

23. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom ústavu v Košiciach a postupom okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry v napadnutých konaniach a napadnutými rozhodnutiami, ktorými boli vybavené podnety sťažovateľa. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv v súvislosti s použitím donucovacích prostriedkov (pút) počas prerušenia hlavného pojednávania a tiež vykonaním dôkladnej osobnej prehliadky po návrate z hlavného pojednávania na okresnom súde. Sťažovateľ nesúhlasí so spôsobom vybavenia jeho podnetov a tiež namieta, že jeho podnety neboli vybavené v primeranej lehote.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a porušeniu práv podľa čl. 3 a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru postupom ústavu v Košiciach, napadnutým rozhodnutím okresnej prokuratúry a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a napadnutým rozhodnutím krajskej prokuratúry a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

24. Ústavný súd konštatuje, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu. Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody.

25. Ústavný súd uvádza, že podľa jeho stabilizovanej judikatúry sú účinným prostriedkom na poskytnutie ochrany práv a právom chránených záujmov sťažovateľa v súvislosti s výkonom trestu odňatia slobody podnet podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre, resp. opakovaný podnet

podľa § 36 ods. 1 zákona o prokuratúre, resp. ďalší opakovaný podnet podľa § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre (m. m. IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 80/03, IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05, II. ÚS 94/06, I. ÚS 112/06, IV. ÚS 387/2018). Podnet (opakovaný podnet, ďalší opakovaný podnet) zakladá povinnosť prokurátora aj nadriadeného prokurátora sa ním zaoberať, vybaviť ho a spôsob vybavenia oznámiť podnecovateľovi.

26. Sťažovateľ proti postupu ústavu v Košiciach podal podnet, o ktorom rozhodla okresná prokuratúra napadnutým rozhodnutím. Sťažovateľ proti napadnutému rozhodnutiu okresnej prokuratúry podal opakovaný podnet, o ktorom rozhodla krajská prokuratúra napadnutým rozhodnutím. Sťažovateľ proti napadnutému rozhodnutiu krajskej prokuratúry podal ďalší opakovaný podnet, o ktorom rozhodla generálna prokuratúra napadnutým rozhodnutím.

27. Sťažovateľ teda využil inštitút podnetu, opakovaného podnetu a aj ďalšieho opakovaného podnetu, o ktorých príslušná prokuratúra rozhodla. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii právne prostriedky na ochranu svojich základných práv, ktoré aj využil a o ktorých bola oprávnená postupne rozhodnúť okresná prokuratúra, krajská prokuratúra a generálna prokuratúra. Uplatnenie právomoci okresnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry vylučuje uplatnenie právomoci ústavného súdu vo vzťahu k preskúmaniu postupu ústavu v Košiciach, napadnutých rozhodnutí okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry a postupu, ktorý predchádzal vydaniu týchto rozhodnutí.

28. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 16 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a porušeniu práv podľa čl. 3 a čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru napadnutým rozhodnutím generálnej prokuratúry a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

29. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. 59/2019).

30. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou predovšetkým zdôrazňuje, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne

medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010).

31. Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

32. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva aj právny názor, že právu dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, či už prostredníctvom podnetu, alebo opakovaného podnetu v zmysle § 31 a nasl. zákona o prokuratúre, zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa takýmto podnetom (podaním) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť, avšak súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je aj právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu (podaniu) aj vyhovel v súlade s jej predstavami (m. m. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, II. ÚS 595/2014, II. ÚS 819/2016, III. ÚS 57/2018, II. ÚS 320/2019).

33. Generálna prokuratúra vybavila ďalší opakovaný podnet sťažovateľa napadnutým rozhodnutím z 12. apríla 2022 s tým, že preskúmala aj spôsob vybavenia predchádzajúcich podnetov sťažovateľa okresnou prokuratúrou a krajskou prokuratúrou. Ústavný súd sa preto pre posúdenie ústavnej udržateľnosti právnych záverov generálnej prokuratúry oboznámil aj s napadnutými rozhodnutiami okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry aj s prihliadnutím na to, že sťažovateľ vo všetkých svojich podnetoch namietal rovnaké skutočnosti – vykonanie dôkladnej osobnej prehliadky po návrate z hlavného pojednávania pred okresným súdom a spôsob použitia donucovacích prostriedkov počas prerušenia hlavného pojednávania (nesňatie pút z jednej ruky na účely vykonania malej potreby).

34. Z uvedeného hľadiska okresná prokuratúra v napadnutom rozhodnutí ozrejmila právny základ na vykonanie dôkladnej osobnej prehliadky po návrate z hlavného pojednávania [§ 41 písm. f) RMS č. 2/2014]. Pritom obavu, že sťažovateľ má pri sebe nedovolené veci, odôvodnila umiestnením sťažovateľa pri civilnej osobe počas jeho predvedenia a umiestnenia v pojednávacej miestnosti okresného súdu. Zvýšené riziko v tomto smere okresná prokuratúra odôvodnila aj osobou sťažovateľa – dĺžkou uloženého trestu, závažnosťou spáchanej trestnej činnosti a jeho umiestnením v rámci vonkajšej diferenciacie. Spôsob vybavenia podnetov sťažovateľa týkajúcich sa vykonania dôkladnej osobnej prehliadky po návrate do ústavu v Košiciach je dostatočne zrozumiteľný, keď je zjavný právny základ na realizáciu uvedenej osobnej prehliadky a tiež konkrétne skutkové okolnosti, ktoré odôvodňovali aplikáciu uvedeného ustanovenia RMS č. 2/2014. Z tohto hľadiska právny záver generálnej prokuratúry, že nezistil porušenie zákona pri vybavení podnetov sťažovateľa podriadenými prokuratúrami, ústavný súd nepovažuje za arbitrárny, prípadne zjavne

neodôvodnený. Je bez právneho významu, že krajská prokuratúra svoje rozhodnutie odôvodnila odkazom na iné ustanovenie RMS č. 2/2014, ktoré sa na situáciu sťažovateľa nevzťahovalo.

35. Pokiaľ ide o použitie donucovacích prostriedkov (pút), okresná prokuratúra taktiež sťažovateľovi objasnila právny základ na použitie uvedeného donucovacieho prostriedku [§ 31 ods. 2 zákona č. 4/2001 Z. z., § 52 ods. 3 a 4 RMS č. 2/2014] a tiež oprávnenú osobu na použitie alebo zmenu uvedeného donucovacieho prostriedku (na návrh vedúceho oddelenia ochrany riaditeľ ústavu, službukonajúci vedúci strážnej služby v mimopracovnom čase, veliteľ eskorty a taktiež na podklade § 31 ods. 2 zákona č. 4/2001 Z. z., resp. § 52 ods. 7 RMS č. 2/2014 sudca, resp. orgán oprávnený nariadiť eskortu). Okresná prokuratúra tiež poukázala na to, že použitie donucovacích prostriedkov je podmienené napr. závažnosťou trestnej činnosti, fyzickou zdatnosťou, nebezpečnosťou, zdravotným stavom, poznatkami preventívno-bezpečnostnej služby a správaním eskortovanej osoby (§ 52 ods. 2 RMS č. 2/2014). Je pritom zjavné, že sťažovateľ napĺňa viaceré z uvedených charakteristík (osobitne závažnosť trestnej činnosti a fyzickú zdatnosť). Aj z tohto hľadiska právny záver generálnej prokuratúry o zákonnosti vybavenia podnetov sťažovateľa podriadenými prokuratúrami ústavný súd nepovažuje za arbitrárny, prípadne zjavne neodôvodnený.

36. Z hľadiska námietok sťažovateľa je irelevantné, že doteraz u sťažovateľa nikdy neboli nájdené nedovolené predmety, keďže minulé skúsenosť automaticky nepodmieňuje budúce správanie sťažovateľa. Obdobne sa javí ako významné to, že z argumentácie sťažovateľa nijako nevyplýva, že pri nasadení pút špecifikovaným spôsobom nemohol primeraným spôsobom vykonať malú potrebu.

37. Sťažovateľove námietky takto neboli v súhrne spôsobilé spochybniť ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia generálnej prokuratúry (v spojení s napadnutými rozhodnutiami okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry) a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom generálnej prokuratúry v napadnutom konaní:

38. Sťažovateľ v tejto časti ústavnej sťažnosti namieta celkové trvanie vybavenia svojich podnetov okresnou prokuratúrou, krajskou prokuratúrou a generálnou prokuratúrou, pritom do petitu ústavnej sťažnosti zahrnul len postup generálnej prokuratúry v napadnutom konaní. Z tohto hľadiska ústavný súd preskúmal opodstatnenosť námietky sťažovateľa len vo vzťahu ku generálnej prokuratúre. Sťažovateľ namieta, že generálna prokuratúra nevybavila jeho ďalší opakovaný podnet v primeranom čase, resp. bez zbytočných prietáhov, keď vybavenie tohto jeho podnetu trvalo 5 mesiacov a 15 dní.

39. Pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

40. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným prietahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej

príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby ten orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

41. Súčasťou stabilnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je názor, v zmysle ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nemôže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd sťažnosť odmietne, vychádzajúc pritom z účelu týchto práv, ktorých spoločným menovateľom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Inými slovami, ústavný súd poskytuje ochranu právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo alebo k jeho porušeniu dochádza (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, I. ÚS 22/01, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05, IV. ÚS 315/2021). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESĽP (Miroslav Mazurek v. Slovenská republika z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05) vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

42. Je zjavné, že v čase podania ústavnej sťažnosti (1. júna 2022) generálna prokuratúra už ďalší opakovaný podnet sťažovateľa vybavila napadnutým rozhodnutím z 12. apríla 2022, t. j. v čase podania ústavnej sťažnosti generálna prokuratúra už nemohla porušovať označené práva sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

43. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu